48. Holland Nagykövetség - OMA, Rem Koolhaas, **2003** *Klosterstrasse 50*

"A helyi (nyugatberlini) várostervezési irányelvek az új épülettől a tömb XIX. századi modorban való befejezését várták volna el, a (kelet-berlini) hivatalnokok ugyanakkor nyitottak voltak a javaslatunkra, amelyben egy szabadonálló kocka állt a tömb vonalát befejező pódiumon." A "kocka" és a "lakófal" közötti útszakasz udvarként szolgál, az egyikoldali megnyitása panorámát biztosít a Spree fölött, a parkra. A nyolc szintet egy folyamatosan emelkedő közlekedő-spirál tárja fel, ez adja az épület belső kommunikációját, de az épület fő légcsatornájaként is működik. *architekturpreis 2003, Mies van der Rohe díj, 2005.*

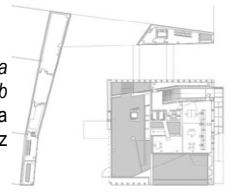

81.

49. Tempelhof repülőtér Ernst Sagebiel **1941**

A terület korábbi századokban a Templomosok lovagjaié volt, innen a név. Speer nagyszabású látomásaként a repülőtér ma a világ legnagyobb épülete: 1200 m hosszú. A tervek szerint ez is része lett volna a Führer azon grandiózus törekvéseinek, hogy Berlint a Harmadik Birodalom fővárosává alakítsa. Kulcsszerepet játszott abban, hogy a szovjetek nem tudták elzárni Nyugat-Berlin ellátását 1948-49-ben, és az itteni légifolyosó táplálta Nyugat-Berlint. 2008-ban bezárt, 2010 május 8-án "Tempelhofer Feld" néven óriási közparkként nyitották meg, vagy 200.000 berlini jelenlétében.
Nyitva reggel hattól napnyugtáig.

104.

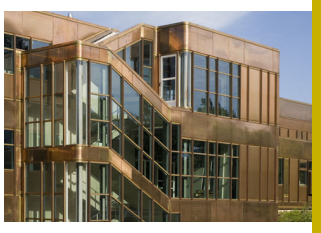

50. Szabadegyetem (Freie Universität) Georg Candilis és társai **1967-79**

Habelschwerdter Allee 45

Az új egyetemi épületekre kiírt pályázaton 1963-ban a *Team 10* köréből nem sokkal korábban szerveződött iroda munkája nyert egy olyan pályaművel, ami alapjaiban forgatta fel az egyetemi építészet addig ismert rendjét. Az 1973-ban befejezett épület az addig ismert hierarchikus rend helyett szétterülő, befejezetlen, a belső és külső terek közötti különbséget megszüntető struktúrát teremtett. Ez szinte közvetlen kapcsolatban áll a hatvanas évek baloldali közösségszemléletével, ami egy hierarchiától mentessé váló társadalom létrejöttében hitt.
Az első építési ütem (1967-72): "Rozsdalugas" (Rostlaube); a régi panelek külső burkolatát később egy újfajta, bronzzal ötvözött anyagra cserélték ki. Második ütem (1972-79): "Ezüstlugas" (Silberlaube). 1985: nagymenza.

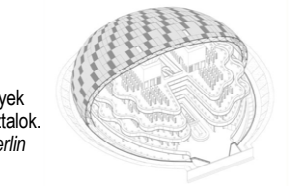

105.

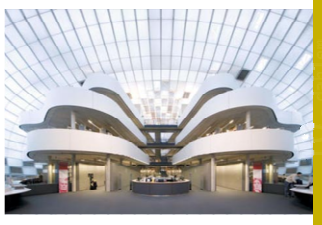

51. Szabadegyetem - a Filozófiai Kar új könyvtára Sir Norman Foster **2005**

Habelschwerdter Allee 45

A Filozófia Kar új könyvtárának helyszíne az egyetem hat udvarának egyesítésével keletkezett. Az épület négy emeletét természetes szellőzésű, buborékszerű alumínium-üveg szerkezet fogja körül, ezeket pedig sugaras szerkezetű acélszegélyek erősítik. A könyvespolcok az emeletek közepén állnak, körülöttük a termek szélére rendezve helyezkednek el az olvasóasztalok. A szintek körkörös elrendezése a napfényes dolgozóterek hatását kelti. A könyvtár formája miatt hamar elnyerte a találó *'berlin agya'* becenevet. Az épület 35 százalékkal kevesebb energiát használ, mint egy hasonló nagyságú épület.
architekturpreis 2006 Montag - Freitag **9:00 - 22:00** Uhr; Samstag - Sonntag 10:00 - 18:00 Uhr

101.

52. Onkel-Toms-Hütte telep Bruno Taut, Hugo Häring, Otto Rudolf Salvisberg **1926-32**

Argentinische Allee

Bruno Taut, Martin Wagner városi építési tanácsos és a telektulajdonos Adolf Sommerfeld érdeme, hogy a közelében fekvő kirándulóhelyről *Onkel-Toms-Hütte*-nek nevezett telep, a Weimari Köztársaság egyik legkimagaslóbb építészeti teljesítménye lett. A "papagáj telep" név találóan szemlélteti a **színezés** hatását, amit Taut a "legolcsóbb építészeti eszköznek" nevezett. A telep középpontjában közlekedési centrum. A metróállomást előbb Alfred Grenader készítette 1929-ben, majd Salvisberg bővítette 1930-tól. 1976 és 1981 között számtalan lakóház visszakapta eredeti színezését.

102.

53. Versuchsiedlung "Am Fischtal" (kísérleti lakótelep) Heinrich Tessenow **1928-29**
"A zehlendorfi tetőháború": közvetlenül az ellenpélda, az Onkel-Toms-Hütte lakótelep mellett.

103.

54. Matthäus templom, gyülekezeti ház Otto Rudolf Salvisberg **1928-30**

Schloßstraße 44

Salvisberg ennek a közösségi központnak az építésénél nehéz feladat előtt állt, egy szűk területre a 1890-ben épült Mättheus templom közvetlen szomszédságába kellett gyülekezeti és hivatali helyiségeket és több lakást elhelyeznie. A templom előtti területet U alakban kerítette be, ezáltal egy nyugodt udvar jött létre. Feltűnő a létesítmény monumentalitása, ami nagyrészt a patetikus-ünnepélyes bejáratnak köszönhető; ebben két-két magas, a tetőig érő travertin kőlapokkal burkolt pillér áll. Ezek között tárul fel az utca felöl az udvaron keresztül a templom. A hosszan húzódó fémkeretes ablaksáv, a józan, tárgyilagos klinkerfal utal a kor haladó építészeinek épületeire.

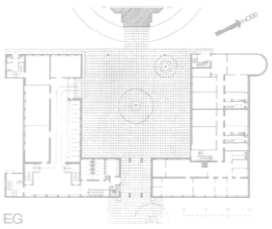

93.

55. Ludwig Erhard Haus (Értéktőzsde) Nicolas Grimshaw & Partners **1998**

Fasanenstrasse, Berlin, Charlottenburg

A ház gerince a nyitott, belső utca, ahonnan betekintés nyílik a kereskedelmi szintekre és a kiállítási területekre. A megrendelő kívánsága volt a teljesen szabad, átjárható földszint kialakítása, ennek következménye lett aztán az épület különös alakja - a köznyelv "armadillónak" hívja. A felső szintek a ház elejétől a végéig sorakozó 15 db., helyszíni betonból készült hatalmas ívről függnek. A komplexumban két átrium kapott helyet, a természetes világítás és szellőzés biztosítására.

99.

56. Olympiastadion Berlin Werner March **1936,** Gerkan, Marg und Partner (gmp) **2000-2004**

A jelenlegi stadiont eredetileg az 1936-os nyári olimpiára építették (a játékokat Hitler nyitotta meg). A stadion szomszédságában építtette Adolf Hitler a *Maifeld*et, a 250 ezer nézőt befogadni képes hatalmas felvonulási mezőt. Berlinben vezették be az olimpiai fáklya maratonszerű körútját.
A stadiont hosszas viták után a 2006-os futball világbajnokságra felújították - a nézőteret lefedték, a küzdőteret 2,67 méterrel lesüllyesztették. Ma 74,228 ülőhelyével a legnagyobb németországi stadion - a Hertha BSC otthona.
architekturpreis 2006

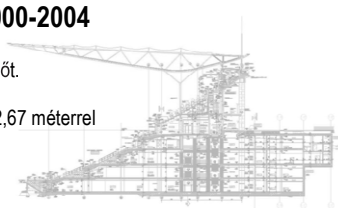

100.

57. Courbusierhaus Berlin, (Unité d'Habitation typ Berlin) Le Corbusier, **1956-1959.**

Flatowallee 16., Charlottenburg,

Berlin sziluettjéhez Le Corbusier eredetileg az '57-es Interbau keretében járult volna hozzá a Tiergarten peremén, de amikor bejelentette, hogy egy 17 szintes, 557 lakásos "lakógépet" szándékozik építeni, a városvezetés úgy találta, hogy érdemes lenne ehhez valami megfelelőbb helyet találni.
A "függőleges falu" szellemét hangsúlyozva az egyes szinteket "emelet" helyett "utcáknak" hívják. Le Corbusier víziójában olyan erősen élő szolgáltatások, mint az óvoda a tetőn vagy az üzlet-utca a hetediken, soha nem valósulhattak meg - a tervező végül elveszítette a türelmét, elhatárolódott az épülettől. A sors iróniája, hogy a „Le Corbusier" ház a mai napig az ő nevét viseli.

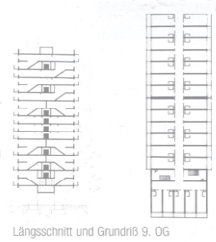
Längsschnitt und Grundriß 9. OG

98.

58. Ringsiedlung - Siemensstadt Hans Scharoun **1929-31**

Siemensstadt (1379 lakás és 17 üzlet)

Hans Scharoun **(1)**, Walter Gropius **(2)**, Otto Bartning **(3)**, Hugo Häring **(4)**, Fred Forbat **(5)**, Paul Rudolf Henning **(6)**
Scharoun terve volt az 1379 lakás és 17 üzlet városépítési alapvetése, melyet három részre bontottak, a cél az volt, hogy a Siemens alkalmazottainak mintaszerű lakáskörülményeket teremtsenek. A legtöbb sorház az optimális benapozás miatt észak-dél irányú, északi végeik csökkenő szintszámmal a Jungfernheide parkba nyúlnak. A kerttervező Leberecht Migge magánkertek nélküli, összefüggő, szabad zöldfelületeket tervezett. A telep a berlini *Új Építészet* egyik csúcspontja, az UNESCO Világörökség része.

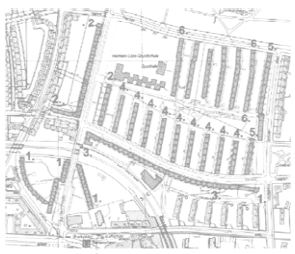

82.

59. Krematorium, Baumschulenweg Axel Schultes **1999**

Kiefholzstrasse 221., Treptow,

Az Axel Schultes-Charlotte Frank tervezőpáros nagyon megijedt, mikor megnyerte a Berlin dél-keleti részén lévő baumschulenweg-i krematóriumra kiírt pályázatot. Olyan feladat volt ez, amihez nagy érzékenység kell, de nem érzelgősség; ünnepélyesség, de nem pompa; gyász, de nem borzalom. Tervük egy barlangszerű, absztrakt ligetet formáz, amelybe a mennyei fényt égigérő fák hozzák le. Középen egyszerű, kerek medence áll, az oldalt túlcsorduló vízen egy tojás úszik - az élet szimbóluma.

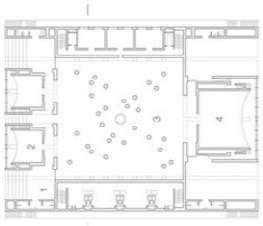

83.

60. Adlershof

S-Bahn-Linie S 9 bis Adlershof (ca. 25 min)

9. Fotonikai és ptikatechnológiai Központ *Ortner & Ortner (1998)* **10.** Max Born Nemlineáris Optikai és Spektroszkópiai Intézet *Architekt Burckhardt Fischer* **11.** Kémiai Intézet, HU *Volker Staab Architekten (Emil Fischer-Haus, 2001)* **12.** Aerodinamikai Park, szélcsatorna, hangárok *(1932.34..)* **13.** Fizikai Intézet, HU; *Augustin und Frank Architekten (Lise Meitner-Haus. 2003)* **14.** Erwin Schrödinger Központ *Architekten Gössler (2003)* **15.** Pszichológiai és Geográfiai Intézet, HU *Prof. Benedikt Tonon Architekt (2003)* **16.** Thermokonstante Kugellabore *Horst Weiser (1961)*

1. Környezeti, biológiai és energetikai kutatóközpont; *Eisele + Fritz Architekten (1995-98)* Architekturpreis Berlin 1998 **3.** Willy Wien Laboratorium; *Architektbüro Henn (2005)* **4.** elektrontároló-gyűrű; *Brenner & Partner Architekten (1998)* **5.** Információs-és médiatechnológiai központ; *Cepezed Architekten (1998)* **6.** Johann Von Neumann Haus Dörr, *Ludolf, Wimmer Architekten (1997)* **8.** Optikai és fénytechnikai központ, *Sauerbruch Hutton Architekten (1998)*

ragasztás